

Catherine Steadman

De duik



Karakter Uitgevers B.V.

I

Zaterdag 1 oktober

Het graf

Heb je je ooit afgevraagd hoelang het duurt om een graf te graven? Ik zal het je vertellen. Eindeloos lang. Stel je voor hoeveel tijd het zal kosten en verdubbel het dan.

Je hebt het vast wel in films gezien: de held die zich zwetend en grommend, misschien met een pistool tegen zijn hoofd, steeds dieper de grond in werkt tot hij een meter tachtig lager op de bodem van zijn eigen graf staat. Of de twee onfortuinlijke boeven die bakkeleien en harrewarren in een doldwaze chaos terwijl ze verwoed staan te spitten en de aarde met een cartoonesk gemak alle kanten op laten vliegen.

Zo gaat het niet. Het is zwaar. Er is niets gemakkelijks aan. De grond is compact en log en traag. Het is verrekte zwaar.

En het is saai. Het duurt lang. En het moet gebeuren.

De stress, de adrenaline, de wanhopige, dierlijke drang om het te doen houdt ongeveer twintig minuten aan. Daarna stort je in.

Je spieren afgemat tegen de botten in je armen en benen. Huid op bot, bot op huid. Je hart doet pijn van de nasleep van de adrenalineschok, je bloedsuikerspiegel daalt, je stuit tegen een muur. Met je hele lijf. Maar je weet, je weet, het is zo helder als kristal, dat linksom of rechtsom, uitgeput of niet, dat gat gegraven zal worden.

Dan schakel je over op een andere versnelling. Het is dat punt halverwege een marathon, als de nieuwigheid eraf is en je dat hele ellendige, vreugdeloze traject nog wel verder moet afleggen. Je hebt erin geïnvesteerd; je zit er middenin. Je hebt al je vrienden verteld dat je het zou doen, je hebt ze donaties laten toezeggen aan een goed doel waar je zelf slechts een vage, vluchtige rela-

tie mee hebt. Ze hebben schuldbewust meer geld beloofd dan ze eigenlijk wilden geven, omdat ze zich verplicht voelen vanwege een of andere fietsrit die ze in hun studietijd hebben gereden, en waarover je elke keer dat ze dronken worden weer alle saaie details moet aanhoren. Ik heb het dus nog steeds over de marathon, hè? Je bent elke avond naar buiten getogen, in je eentje, en je hebt met kloppende schenen en met oortjes in kilometers lopen maken. Om tegen jezelf te kunnen vechten, tegen je lichaam, op dat ene moment, op dat grimmige moment, en om te kijken wie er wint. En er kijkt niemand toe behalve jij zelf. En het kan niemand echt wat schelen, behalve jou zelf. Het gaat alleen om jou en jezelf in een poging te overleven. Zo voelt het om een graf te graven. Alsof de muziek is gestopt maar je niet kunt stoppen met dansen. Omdat je zult sterven als je stopt met dansen.

Dus je blijft graven. Dat doe je omdat het alternatief veel erger is dan het graven van een onmetelijk gat in de harde, compacte grond met een schop die je in het schuurtje van een of andere oude man hebt gevonden.

Terwijl je graaft, zie je kleuren voor je ogen zweven: fosfenen veroorzaakt door metabolische stimulatie van neuronen in de visuele hersenschors, tweeweggebracht door een laag zuurstofgehalte en een lage glucosewaarde. Je oren suizen van het bloed: lage bloeddruk als gevolg van uitdroging en overmatige inspanning. Maar je gedachten? Je gedachten scheren over de roerloze vijver van je bewustzijn en schampen slechts af en toe het oppervlak. Verdwenen voor je ze kunt bevatten. Je hoofd is volkomen leeg. Het centrale zenuwstelsel behandelt deze bovenmatige inspanning als een vecht-of-vluchtsituatie; de door lichaamsbeweging tweeweggebrachte neurogenese werkt samen met de veelvuldig in sporttijdschriften beschreven 'vrijgekomen endorfine' om je hersenen zowel tijdelijk te blokkeren als ze te beschermen tegen de pijn en stress van wat je aan het doen bent.

Uitputting helpt geweldig bij het afvlakken van emoties. Als je rent of als je graaft.

Na ongeveer vijfenveertig minuten besluit ik dat een meter tachtig voor dit graf onrealistisch diep is. Het gaat me niet lukken om tot die diepte te graven. Ik ben zelf een meter achtenzestig. Hoe zou ik eruit moeten klimmen? Ik zou mezelf letterlijk een kuil in graven.

Volgens een enquête uit 2014 van onderzoeksbureau YouGov is een meter achtenzestig de ideale lengte voor een Britse vrouw. Kennelijk is dat de lengte waar de gemiddelde Britse man voor zijn partner de voorkeur aan geeft. Bof ik even. En Mark natuurlijk. God, ik wou dat Mark hier was.

Dus als ik niet tot een meter tachtig ga, hoe diep dan wel? Hoe diep is diep genoeg?

Lijken worden gewoonlijk gevonden als ze ondeugdelijk begraven zijn. Ik wil niet dat dat gebeurt. Echt niet. Dat zou beslist niet het resultaat zijn dat ik nastreef. En een ondeugdelijk graf komt – eigenlijk zoals alles wat ondeugdelijk is – voort uit drie dingen:

1. Gebrek aan tijd
2. Gebrek aan initiatief
3. Gebrek aan zorgvuldigheid

Als het gaat om tijd: ik heb drie tot zes uur om dit te doen. Drie uur is mijn voorzichtige inschatting. Zes uur betreft het daglicht dat ik nog overheb. Ik heb tijd.

Ik geloof dat ik ook over initiatief beschik; twee weten meer dan één. Hoop ik. Ik moet gewoon stap voor stap te werk gaan.

En nummer drie: zorgvuldigheid? God weet dat ik zorgvuldig ben. Zorgvuldiger dan ooit eerder in mijn leven.

Negentig centimeter is de minimale diepte die wordt aanbevolen door het ICCM, het Britse instituut voor het beheer van begraafplaatsen en crematoria. Dat weet ik omdat ik erop heb gegoogeld. Ik heb gegoogeld voordat ik ben begonnen met graven. Zie je wel: initiatief. Zorgvuldigheid. Ik ben naast het lijk

neergehurkt, met moutachtige natte bladeren en modder onder mijn voeten, en heb geگوogeld hoe je een lijk moet begraven. Dat deed ik op de wegwerptelefoon van het lijk. Als ze het lijk vinden... *ze vinden het niet...* en de data kunnen terugvinden... *die vinden ze niet terug...* dan zal de zoekgeschiedenis geweldig leesvoer opleveren.

Na twee hele uren stop ik met graven. Het gat is iets meer dan negentig centimeter diep. Ik heb geen meetlint bij me, maar ik herinner me dat dat rond kruishoogte ligt. De hoogte van de hoogste sprong die ik maakte tijdens de paardrijvakantie vlak voordat ik twaalf jaar geleden mijn ouderlijk huis verliet om te gaan studeren. Die vakantie had ik voor mijn achttiende verjaardag als cadeau gekregen. Is het niet gek, de dingen die in je geheugen blijven hangen? Maar goed, hier sta ik dan, tot aan mijn middel in een graf, aan een paardensportwedstrijd te denken. Bij die gymkana heb ik trouwens de tweede prijs behaald. Daar was ik heel blij mee.

Hoe dan ook, ik heb een gat gegraven van ongeveer negentig centimeter diep, zestig centimeter breed en een meter tachtig lang. Ja, daar heb ik twee uur over gedaan.

Om het nog maar eens te herhalen: een graf graven is heel zwaar.

Om het even voor je in perspectief te plaatsen, dit gat, mijn gat van twee uur, is: 90 x 60 x 180 cm, wat neerkomt op zo'n 1 kubieke meter grond, en dat is dan weer minstens 1500 kilo. En dat... Dat is het gewicht van een flinke personenauto of een volwassen witte walvis of het gemiddelde nijlpaard. Het equivalent daarvan heb ik omhoog en een stukje naar links verplaatst ten opzichte van daarvoor. En dan is dit graf nog maar negentig centimeter diep.

Ik kijk over de modder naar de hoop grond en hijs mezelf langzaam uit het gat; mijn onderarmen trillen onder mijn eigen gewicht. Het lijk ligt aan de andere kant onder een gescheurd zeildoek, het

heldere kobaltblauw een veeg kleur tegen de bruine bodem van het bos. Ik heb het gevonden waar het was achtergelaten; het hing als een sluier aan een tak, een stuk terug richting de parkeerhaven, in stille verbondenheid met een afgedankte koelkast. Het vriesvakdeurtje kraakte rustig in de bries. Illegaal gedumpt.

Gedumpte voorwerpen hebben iets droevigs, vind je niet? Verlaten. Maar ook wel weer mooi. En in feite ben ik hier gekomen om een lijk te dumpen.

De koelkast staat er al een tijdje – dat weet ik omdat ik hem door het autoraam heb gezien toen we hier drie maanden geleden langsreden. Er is dus nog niemand geweest om hem op te halen. We waren op de terugweg van Norfolk naar Londen, Mark en ik, nadat we ons relatiejubileum hadden gevierd, en nu, maanden later, staat die koelkast hier nog steeds. Vreemd als je nagaat hoeveel er in die tijd is gebeurd – met mij, met ons – terwijl er hier niets is veranderd. Alsof deze plek losstaat van de tijd, een wachtkamer is. Die sfeer heerst er. Misschien is hier sinds de koelkasteigenaar niemand meer geweest, en god weet hoelang dat geleden is. De koelkast lijkt er typisch een uit de jaren zeventig te zijn, je weet wel, in de vorm van een baksteen. Een steen. Een monoliet in een vochtig Engels bos. Uitgediend. Hij staat hier al minstens drie maanden en is niet opgehaald, er zijn geen vuilnismannen om gekomen. Hier komt niemand, dat is wel duidelijk. Behalve wij dan. Geen medewerkers van de gemeente, geen misnoegde bewoners die brieven aan de gemeente sturen, geen vroege wandelaars met hond die op mijn grafkuil kunnen stuiten. Dit was de veiligste plaats die ik kon bedenken. Dus vandaar. Het zal even duren voor de grond weer tot rust komt. Maar ik denk dat de koelkast en ik genoeg tijd hebben.

Ik kijk ernaar, het heuveltje met het gekreukte zeildoek erover. Eronder liggen vlees, huid, botten, tanden. Dood sinds drieën-half uur. Ik vraag me af of hij nog warm is. Mijn man. Of hij nog warm aanvoelt. Ik google erop. Of het antwoord nu ja of nee is, ik wil de schok niet ervaren.

Oké.

Oké, de armen en benen moeten koud aanvoelen maar de romp zal nog warm zijn. Oké dan.

Ik adem lang en diep uit.

Oké, daar gaan we dan...

Ik stop. En wacht.

Ik weet niet waarom, maar ik verwijder de zoekgeschiedenis van zijn prepaidmobiel. Het heeft geen zin, dat weet ik best; zo'n wegwerptelefoon is niet traceerbaar en na een paar uur in de vochtige oktobergrond zal-ie het sowieso niet meer doen. Maar aan de andere kant... misschien toch wel. Ik doe het toestel terug in de zak van zijn jas en haal zijn persoonlijke iPhone uit zijn borstzakje. Die staat op vliegtuigstand.

Ik swipe door de verzameling foto's. Van ons. Er wellen tranen in me op; ze glijden in de vorm van twee warme druppels over mijn gezicht.

Ik verwijder het zeildoek en leg alles wat het verhult bloot. Ik veeg de telefoon af om vingerafdrukken te verwijderen, stop hem terug in zijn warme borstzakje en zet mijn knieën schrap voor het slepen.

Ik ben geen slecht mens. Of misschien toch wel. Misschien moet jij er zelf maar over oordelen?

Maar ik moet het beslist uitleggen. En om het uit te leggen moet ik teruggaan in de tijd. Terug naar die ochtend dat we precies een jaar bij elkaar waren, drie maanden geleden.

Vrijdag 8 juli

De ochtend van ons relatiejubileum

We zijn vanmorgen voor zonsopgang wakker geworden. Mark en ik. Het is de ochtend van ons relatiejubileum. We vieren de dag dat we elkaar jaren geleden hebben leren kennen.

We logeren in een boetiekhôtel annex pub aan de kust van Norfolk. Mark had het zien staan in de bijlage 'How to Spend It' – oftewel: waar geef ik mijn geld aan uit – van de *Financial Times*. Hij is erop geabonneerd, maar hij heeft altijd alleen maar tijd om de bijlagen te lezen. De *FT* had trouwens gelijk: dit is echt 'het genoeglijke, landelijke toevluchtsoord van je dromen'. En ik ben blij dat we ons geld hieraan uitgeven. Natuurlijk is het eigenlijk niet mijn geld, maar waarschijnlijk duurt dat niet lang meer.

Het hotel is een perfect landelijke stek met verse zeevruchten, koud bier en dekens van kasjmier. Het wordt hier ook wel Chel-sea-aan-Zee genoemd.

We hebben de afgelopen drie dagen gewandeld tot onze spieren slap en zwaar aanvoelden, onze wangen gloeiden van de Engelse zon en wind, en ons haar naar bos en zilte zee rook. Wandelen en daarna seks, in bad liggen en eten. Hemels.

Het hotel is gebouwd in 1651 als een herberg voor belasting-inners op hun hobbelige koetsreis naar Londen, en het heeft zich in het verleden mogen beroemen op een befaamde vaste gast: de Norfolkse winnaar van de Slag bij Trafalgar, viceadmiraal Horatio Lord Nelson. Hij verbleef in kamer 5, naast die van ons, en hij kwam hier schijnbaar elke zaterdag in de vijf jaar durende periode dat hij zonder werk zat, om verslagen van krijgsverrichtingen op te halen. Interessant dat Lord Nelson periodes van werkloosheid kende. Ik dacht altijd dat je als lid van de marine gewoon bij

de marine was. Zo zie je maar weer. Het kan de beste overkomen. Hoe dan ook, in de loop der jaren was dit hotel het toneel van veeveilingen, rechtszittingen en allerlei Jane Austen-achtige aangelegenheden.

Het salontafelboek in onze kamer heeft ons op opgeruimde wijze geïnformeerd over het feit dat de voorbereidende hoorzittingen voor de roemruchte Burnham Murderers-rechtszaak waren gehouden in wat nu de eetzaal was.

‘Roemrucht’ is twijfelachtig. Ik heb er in elk geval nog nooit van gehoord. Dus ik lees mezelf bij.

Het verhaal begon in 1835 met de vrouw van een schoenmaker die aan de eettafel met kracht haar maaginhoud uitbraakte terwijl haar man toekeek. Mevrouw Taylor, de braakster in kwestie, was vergiftigd met arsenicum. Het spul zat in het meel in de voorraadkast en later werden er bij de lijkschouwing sporen van in haar maagslijmvlies gevonden. Uit het onderzoek naar de vergiftiging bleek dat meneer Taylor een verhouding had met hun buurvrouw, ene Fanny Billing. En dat Fanny Billing kort daarvoor bij een apotheek in de buurt voor drie penny arsenicum had gekocht. Dat arsenicum was terechtgekomen in de meelzak van de Taylors, en vervolgens in de dumplings die een eind aan het leven van mevrouw Taylor maakten. Ik neem maar aan dat meneer Taylor die avond geen trek had. Misschien volgde hij een koolhydraatarm dieet.

Verdere informatie, door een andere buurvrouw verschaft, stelde dat ene mevrouw Catherine Frary die dag in het huis van de Taylors was geweest en daar was afgeluisterd toen ze Fanny voor haar verhoor had gezegd: ‘Hou je rug recht, dan kunnen ze ons niets maken.’

Nader spuurwerk wees uit dat de man en het kind van Catherine twee weken daarvoor allebei ook plotseling waren gestorven.

Men vermoedde dat er iets niet in de haak was. De magen van Catherines man en kind werden naar Norwich vervoerd, waar door analyse werd bevestigd dat die ook arsenicum bevatten. Een getuige die in het huis van Taylor aanwezig was geweest vertelde

dat hij had gezien hoe Catherine zich over de zieke mevrouw Taylor ontfermde nadat zij had overgegeven, én dat ze een mespuntje wit poeder uit een papieren zakje aan de havermoutpap van mevrouw Taylor toevoegde, waarmee ze nog eens extra werd vergiftigd. Deze keer met fatale gevolgen. De twee vrouwen hadden de week daarvoor ook al de schoonzus van Catherine vergiftigd.

Catherine en Fanny werden in Norwich opgehangen als straf voor de moord op hun beider echtgenoten, mevrouw Taylor en het kind en de schoonzus van Catherine. Volgens *Niles' Weekly Register* van 17 oktober 1835 werden de twee 'naar de eeuwigheid geholpen te midden van een enorme massa toeschouwers (20.000 of 30.000), die voor meer dan de helft uit vrouwen bestond'. *Naar de eeuwigheid geholpen*. Fraai uitgedrukt.

Best vreemd om de 'Burnham Murderers' in het informatieboekje over het hotel te zetten, helemaal als je bedenkt waarom mensen in de regel een weekendje weggaan.

De wekker maakt ons om halfvijf in de ochtend wakker uit ons warme nest van ganzendons en luxe linnengoed. We kleden ons in stilte aan. Onze kleren hebben we de vorige avond klaargelegd: voor ieder een dun katoenen T-shirt, wandelschoenen, jeans en een wollen trui voor de vroege ochtend voor zonsopgang. Ik zet koffie met het kleine apparaat in de kamer terwijl Mark in de badkamer zijn haar doet. Mark is geen ijdeltuit, maar zoals de meeste mannen van in de dertig lijkt hij zich 's ochtends voornamelijk met zijn haar bezig te houden. Ik vind dat geklooi van hem wel wat hebben, dat deukje in zijn perfectie. Ik vind het wel leuk dat ik sneller klaar kan zijn. We drinken onze koffie zwijgend boven op het dekbed, geheel aangekleed, met het raam open en zijn arm om me heen. We hebben nog genoeg tijd om in de auto te stappen en voor het ochtendgloren naar het strand te rijden. De zonsopgang vindt plaats om 5.05 uur, zoals vermeld staat op de informatiekaart naast het bed.

We rijden in relatieve stilte naar Holkham Beach, halen adem

en denken na. We zijn samen, maar tegelijk alleen met onze gedachten en met elkaar. Proberen ons vast te klampen aan de lome slaperigheid die nog niet is verdwenen. Het heeft iets van een ritueel. Dat hebben we af en toe; zo gaat het soms gewoon tussen ons. Er kruipt een beetje magie ons leven binnen, die we koesteren en verzorgen als een bijzonder plantje. We hebben dit allemaal al eerder gedaan; het hoort een beetje bij ons. De ochtend van ons relatiejubileum. Terwijl we de parkeerplek op rijden, vraag ik me af of we deze dag nog steeds zullen vieren als we getrouwd zijn. De bruiloft is over twee maanden. Misschien wordt dat dan onze nieuwe dag?

We stappen uit in de serene rust bij Holkham Hall. De stilte wordt af en toe doorbroken door vogelgezang. Wat herten in het naastliggende veld kijken op en verstijven als we de portieren dichtslaan. We houden hun blik vast, heel even roerloos, tot ze hun aandacht weer op het gras richten.

Onze auto is een van de eerste op het grind van de parkeerplaats; later op de dag zal het veel drukker worden – dat is altijd zo – met honden en gezinnen, paardentrailers en ruiters, families die het laatste mooie weer benutten. Want deze warmte schijnt niet aan te houden. Maar ach, dat zeggen ze elk jaar, toch?

Er is nog niemand te zien als we ons over de grindpaden naar de uitgestrekte vlakte van Holkham Beach begeven, ruim zes kilometer goudwit zand omgeven door naaldbossen. De Noordzeewind verbuigt plukken wild gras en laat zand de lucht in stuiven langs de ruggen van de oprijzende duinen. Kilometers schoongeblazen zand en zee, en geen mens te zien. Spookachtig in het opkomende ochtendlicht. Een ongerept landschap. Het voelt altijd als een nieuwe start. Als op nieuwjaarsdag.

Mark pakt mijn hand en we lopen naar de rand van het water. Daar wurmen we onze schoenen uit en stappen in de ijskoude Noordzee met onze jeans tot de knieën opgerold.

Zijn glimlach. Zijn ogen. Zijn warme hand die de mijne stevig vastgrijpt. Het snijdende, strakke gevoel van het ijzige water om mijn voeten, dat in een vloeibare, witte hitte bij mijn benen om-

hoog kolkt. *Gloeiend* koud. We hebben het precies goed getimed. De hemel begint op te lichten. We lachen. Mark telt af tot 5.05 uur op zijn horloge en we kijken geduldig over het water naar het oosten.

De hele hemel wordt beschenen voordat de ronding van de zon boven het zilverkleurige water tevoorschijn komt. Er verschijnt een gele streep op de horizon, die naar perzik- en rozetinten verkleurt wanneer hij de laagste wolken raakt, en erachter wordt de hele hemel blauw. Azuurblauw. Ach, wat is het prachtig. Zo prachtig dat ik me er misselijk door voel.

Als we de kou niet langer kunnen verdragen, waad ik terug naar de waterrand, waar ik me buk om in een plasje het zand van mijn voeten te spoelen voordat ik mijn schoenen weer aantrek. Mijn verlovingsring vangt de volle glans van het zonlicht, dat wordt gebroken door het kristalheldere water. De vroege ochtendnevel is verdwenen, de lucht is vochtig, zoutig en fris. Zo helder. Zo schoon. De hemel een perfect diepblauw. De beste dag van het jaar. Altijd. Hoop in overvloed, elk jaar weer.

Mark heeft me vorig jaar oktober ten huwelijk gevraagd, na zijn vijfendertigste verjaardag. Hoewel we al jaren samen waren, was het op de een of andere manier toch een verrassing geweest. Ik vraag me wel eens af of mij meer dingen ontgaan dan andere mensen. Misschien heb ik mijn aandacht er onvoldoende bij of misschien ben ik er gewoon niet zo goed in om signalen op te pikken. Dingen verrassen me vaak. Ik ben altijd verwonderd als ik van Mark hoor dat die-en-die niet kon opschieten met die-en-die, of dat iemand zich tot mij aangetrokken voelde of een andere opvallende reactie vertoonde. Ik merk zoiets nooit. En dat is misschien maar goed ook. Wat niet weet, wat niet deert.

Mark merkt dingen wel op. Hij is heel goed met mensen. Mensen fleuren op als ze hem zien verschijnen. Ze zijn dol op hem. Mensen vragen me wel eens – bij de zeldzame gelegenheden dat we iets apart van elkaar doen – op beteutere toon: ‘Komt Mark niet?’ Ik vat het niet persoonlijk op, want ik voel het zelf ook zo. Mark maakt alle situaties prettiger. Hij luistert, hij luistert écht.